

't 'Tussedurke'

Jaargang 12 • nummer 1 • december 2012

Heemkundevereniging
BERCHS-HEEM
anno 19 maart 1992

'Berchs-Heem' is gevestigd in het voormalig gemeentehuis van Berghem, Burg. van Erpstraat 2.

Openingstijden expositieruimte:

1e zondag van de maand: 11.00-13.00 uur

De maandag daaropvolgend: 19.00-21.00 uur

Ook na een telefonische afspraak via de secretaris (06-53 726 742) bent U van harte welkom.

Website Berchs-Heem.

Berchs-Heem op internet: www.Berchs-Heem.nl.

Op deze site vindt U actuele zaken maar ook foto's van zowel activiteiten als oude foto's. Blijf via de site, op de hoogte van onze activiteiten en nieuwsberichten.

Fotogroep:

Als u nog in het bezit bent van interessante oude foto's, neem dan contact op met de fotowerkgroep:

Ineke Mulders 0412-402 901

Jos van der Burgt 0412-401 183

Marieke Spanjers 0412-405 130

Voor meer informatie kunt u zich melden bij Rinie Gremmen 0412-402 141

Foto's of afbeeldingen krijgt u na het scannen retour.

Contributie:

Op de jaarvergadering van 2011 is besloten met goedkeuring van de vergadering om de jaarlijkse contributie, vanaf 1 januari 2012, te verhogen van € 15,00 naar € 20,00 per persoon.

Wij verzoeken u het bedrag over te maken op Rabobank rek.nr: 1065.16.817, t.n.v. Berchs-Heem of via ING banknr: 79.48.052.

Voor vragen over automatische incasso:

Lambert van Hintum, penningmeester.

0412-402 515, lambertvanhintum@hotmail.com.

Redactie Tussedurke:

Jan van der Burgt

0412-401 183

janenjos@ditadres.nl

Ria Boeijen

06-53 726 742

riaboeyen4@hotmail.com

Kopij: liefst onbewerkte tekst digitaal aanleveren bij de redactie.

Van de redactie:

Beste leden, in dit nummer kunt u lezen over:

Voorwoord.

Jaarvergadering 2012.

Lezing over De Bende van Oss 'Sabel tegen mes'.

Excursie erfgoed lokaal Haren.

Dodenherdenking 2012.

Lezing, Adriaan Sanders.

Afscheid Sint Josephschool.

Open Monumentendagen 'Groen van toen'.

Lindeboom Koolmarkt.

Burgemeester van Erp terug in Burg. van Erpstraat.

Piekenhoef en 't Reut.

Bezoek Zusters van Liefde te Schijndel.

Oude foto's.

Locatietheater 'Saldaote'.

Kerstpuzzel, Jan van der Burgt.

Kerstverhaal, Riny Boeijen.

De redactie wenst u veel leesplezier

In memoriam.

Via een van onze leden kregen wij het bericht van het overlijden van

zuster Lambertine, Marcella Wilhelmina van Dreumel.

Zij was in haar werkzame leven lerares op de

LEAO-school in Berghem in de jaren '60 en '70.

Vrouwelijke leden van onze vereniging zullen wellicht

les van haar gehad hebben. Zij was aangesloten bij de

Congregatie Zusters van Liefde te Schijndel.

Zij was bijna 91 jaar.

Activiteiten: planning 2013

Januari: nieuwjaarsreceptie in de heemkamer.

Maart: jaarvergadering

Eind maart begin april: fototentoonstelling over

Berghemse verenigingen.

April: lezing Robert Ceelen over 'Groen van toen'.

Eind april begin mei: fotolezing van Gerard Hoeks

over de reis naar Oekraïne.

Mei: fietsroute n.a.v. de lezing van Robert Ceelen.

Voorwoord.

Aan alle inwoners van Berghem en de leden van Berchs-Heem.

Voor u ligt 't **Tussedurke**' het blad van de **Heemkundevereniging Berchs-Heem**. Daarmee berichten wij tussendoor over de activiteiten van onze vereniging naar onze leden en hebben we een korte terugblik van wat in de laatste maanden heeft plaatsgevonden.

Berchs-Heem is een oudheidkundige vereniging die zich voornamelijk ten doel stelt: het behoud van de lokale geschiedenis, gebouwen, archeologie, geografie en dialect, kortom **'Het Erfgoed'**. Berchs-Heem waakt over ons lokale erfgoed in het dorp Berghem zodat deze gebouwen bewaard blijven voor onze nazaten.

Tevens organiseert zij lezingen van uiteenlopende aard zoals het 'Wichelroedelopen' en 'Geneeswijzen van 100 jaar geleden'. Verder organiseert Berchs-Heem regelmatig fototentoonstellingen met als laatste thema 'Kende gē d'n dieje nog'. Al met al een vereniging die actief bezig is. Wilt u meer weten of een kijkje willen nemen in onze heemkamer, dan bent u meer dan welkom in het oude gemeentehuis aan de Burgemeester van Erpstraat 2, te Berghem.

Onze ruimte is geopend iedere eerste zondag van de maand, van 11:00 tot 13:00 uur en de daarop volgende maandagavond van 19:00 tot 21:00 uur. U bent van harte welkom om eens lekker te komen buurten onder het genot van een kopje koffie of thee, dat voor u klaar staat.

Ik wens u allen veel leesplezier, fijne feestdagen en een gezondrijck 2013 toe.

Gerard van der Linden
Voorzitter Berchs-Heem

Jaarvergadering 2012.

De jaarvergadering op 29 maart is goed verlopen. Er waren 38 leden aanwezig en 6 afmeldingen. Het was een strakke en korte vergadering. Na de vergadering hebben we de film 'Donker Oss' van Luuk Bouman vertoond.

Jaarverslag:

Het jaarverslag werd door de secretaris Ria Boeijen voorgelezen.

Financieel jaarverslag:

Het financieel jaarverslag werd door Lambert van Hintum via een beeldscherm gepresenteerd en uitgelegd. Het verslag werd door de vergadering goedgekeurd. De vraag kwam waarom hij geen boekhoudprogramma gebruikt? Lambert is ook penningmeester van TV Berghem en ook daar hebben ze het gehad over een boekhoudprogramma. Misschien kunnen we gezamenlijk iets aanschaffen.

Kascommissie:

Het verslag van de kascommissie werd voorgelezen door de voorzitter Gerard van der Linden vanwege afwezigheid van de heren van de kascommissie, Jan van Leest en Leo van Oorsouw. Het kasverslag werd goedgekeurd.

Leo van Oorsouw gaat voor het jaar 2013 weer de kascontrole doen, voor het 2e kascontrolelid doen we bij deze een oproep aan u als lid van Berchs-Heem.

Bestuursverkiezing:

Aftredend volgens rooster en herkiesbaar Dora van Ravensteijn, aftredend en niet herkiesbaar Jan Bon. Er is één persoon die zich heeft aangemeld als nieuw bestuurslid, Ineke Mulders. Dora wordt herkozen en Ineke wordt door de vergadering als nieuwbestuurslid aangenomen. Jan Bon wordt door de voorzitter bedankt voor bewezen diensten en kreeg een passend cadeau aangeboden.

Berchs-Heem is in gesprek met de gemeente over onze verblijfsruimte in het oude gemeentehuis. Berchs-Heem opteert voor het gehele gebouw in verband met ruimtegebrek.

Avondmaalbeker:

Op 21 maart heeft Heemkundevereniging Berchs-Heem een verzoek gedaan aan het Reformatorische kerkgemeenschap Oss om de avondmaalbeker die in hun bezit is, maar thuis hoort in de kerk van Berghem, terug te geven.

Straatnamencommissie:

We hebben Leo van Oorsouw gevraagd plaats te nemen in de straatnamencommissie.

Omdat na voltooiing van het centrumplan Berghem de naam, meester Gielenplein, gaat verdwijnen willen we ons sterk gaan maken voor behoud van deze naam en zullen we een brief sturen naar de gemeente en de Dorpsraad.

Baarthuisje

Op vrijdag 16 maart 2012 was de rechtszitting over het baarthuisje. Helaas is het bezwaar, het niet aanwijzen van het baarthuisje, als gemeentelijk monument niet gegrond verklaard. We moeten een besluit nemen over de vervolgproucedure. Dit besluit zal worden genomen door het bestuur en we zullen dan ook geen ledenvergadering hierover uitschrijven.

De vergadering wordt gesloten.

Na de pauze de film 'Donker Oss' van Luuk Bouman.

Kascontrole.

Het bestuur van Berchs-Heem is op zoek naar een nieuw lid voor de kascontrolecommissie voor de jaarrekening van 2012. Mocht U zich geroepen voelen, dan graag melden bij de secretaris van Berchs-Heem Ria Boeijen.

Oproep:

Een van onze leden, Leo Hoeks, is bezig aan een boek over Meester Gielen en zijn vrouw Mevrouw Gielen-Kraan. Als u foto's en verhalen/aneddotes over die tijd heeft en dit beschikbaar zou willen stellen, zal dat in dank aanvaard worden. Reacties graag aan Ria Boeijen.

Lezing over De Bende van Oss 'Sabel tegen mes'!

door Leo Hoeks. 24 januari 2012

De muzikale omljsting was in handen van René van Rooij op harmonika. Er waren 58 bezoekers voor deze lezing naar zaal Merx, in Berghem gekomen.

Het was een boeiend verhaal. Hoe meer je van het verhaal van de bende van Oss weet des te beter begrijp je het verhaal van Leo Hoeks. Er werd tijdens de lezing een wapen getoond, hoogstwaarschijnlijk uit die tijd. Gevonden in 't Reut. Dit wapen, een Webley, van rond 1900 werd meegebracht door Jan v.d. Coolwijk. Het was een mooie en leerzame avond die door de bezoekers zeer gewaardeerd werd.

Erfgoedlokaal Haren.

Op zondag 22 april hebben we met onze leden een bezoek gebracht aan Erfgoedlokaal Haren waar een tentoonstelling was over 'De vrouw in beeld'. Aansluitend daaraan gingen we naar het museum van de heer en mevrouw van Rijsselberg om de verzameling oude werktuigen te bezichtigen. Er waren 38 leden aanwezig die op beide locaties zeer gastvrij zijn ontvangen. Iedereen heeft genoten van een mooie heemkunde-dag.

Dodenherdenking 2012.

Fototentoonstelling in de raadzaal van het oude gemeentehuis meteen na de officiële dodenherdenking op 4 mei en de volgende dag, 5 mei.

Vanwege het feit dat enkele leden van onze Heemkundevereniging een reis gingen maken naar Oekraïne, om het graf van Berghemnaar Hendrik Hoeks te zoeken, is op verzoek van een filmproducent, Frank van Osch, alsnog de tentoonstelling over de Bergse oorlogsslachtoffers opgezet. Onze leden gaan u nog vertellen over hun ervaringen over de reis naar Oekraïne.

Naar aanleiding van deze tentoonstelling hebben we van mevrouw Harding-Nelissen, waardevolle informatie en aanvullingen over haar broer Jan Nelissen ontvangen. Zo komt er elk jaar toch weer informatie die van harte welkom is.

Lezing Adriaan Sanders.

Op 28 juni 2012 verzorgde Adriaan Sanders een lezing, 'Medicatie en gezondheidszorg in de Brabantse historie', in zalencentrum De Merx. Hij vertelde ons over geneeswijzen van 100 jaar geleden waarbij geloof, bijgeloof en kwakzalverij nauwelijks te onderscheiden waren van geneeskunde. Ondanks het EK voetbal was de belangstelling nog redelijk te noemen. De zeer interessante lezing werd door 25 leden bezocht en deze hebben een leuke en leerzame avond beleefd.

Afscheid Sint Josephschool.

Op 22 september 2012 is er voor de laatste keer de mogelijkheid geweest om de oude meisjesschool te bekijken. Naar aanleiding daarvan is er door Berchs Heem een kleine tentoonstelling opgesteld. Zoals gewoonlijk was er weer veel belangstelling voor. Zoals u weet uit de berichtgeving, in de krant zal de Sint Josephschool deels worden afgebroken. De voor/en de zijgevel blijven intact, maar alles wat er achter zit wordt gesloopt. Op de locatie van de school wordt een gezondheidscentrum gebouwd, vandaar dat op deze laatste opendag, alle disciplines van de toekomstige gebruikmakers van dit gebouw aanwezig waren om tekst en uitleg te geven over het nieuwe gebouw. Deze open dag en afscheid van het gebouw was een goed initiatief dat was uitgegaan van de toekomstige gebruikers.

Foto's TV Berghem

Open Monumentendagen.

Het thema van de open monumentendagen op 8 en 9 september 2012 was 'Groen van toen'. De heemkamer was zoals gebruikelijk geopend. Er is een nieuwe fietsroute door Berghem gemaakt aan de hand het thema van dit jaar. Deze fietsroute is nog verkrijgbaar bij Berchs-Heem. Ook de pastorietaan was geopend en er werd een rondleiding gegeven door de ontwerpster van de tuin, Esther Kruit. Het bezoekersaantal was iets hoger dan andere jaren. De pastorietaan was opgenomen in de busroute die de organisatie in opdracht van de gemeente Oss had uitgezet en kreeg daardoor extra veel bezoekers.

Detail van themabeeld open monumentendag

Lindeboom Koolmarkt.

Zoals u allen inmiddels hebt kunnen constateren is de lindeboom op de Koolmarkt tegenover het oude gemeentehuis verdwenen. Door het niet bewust zijn van deze historische plek voor de oude gemeente Berghem, heeft de gemeente Oss, zonder enige vorm van overleg, de kruising Spaanderstraat-Julianastraat aangepast naar de huidige situatie. Tijdens een vorige reconstructie, toen nog onder wethouder Aleida van den Heuvel, is er wel overleg geweest en zou deze historische plaats zoveel mogelijk in stand worden gehouden. Nu heeft men kennelijk niet meer in het archief gekeken, met dit als resultaat. Berchs-Heem heeft actie ondernomen richting dorpsraad, waarin deze aangeeft Berchs-Heem te ondersteunen in het terugplaatsen van een **lindeboom** op dezelfde plaats.

Vruuger Café.

Voor deze praatgroep over vroeger zoeken wij, zowel mannen als vrouwen, die met ons heel ver terug kunnen en willen gaan in de geschiedenis. Mensen die kunnen vertellen over bijvoorbeeld het boerenleven van vroeger, het werken aan de Maas, oorlogstijd, sport, armoede, werkloosheid, kerk, grote gezinnen etc. De organisatie is bereid om iedereen die wil meewerken thuis op te halen en uiteraard ook weer terug te brengen.

Als u aan huis gebonden bent, maar wel een verhaal te vertellen heeft, kunt u ook bezocht worden door de werkgroep. Tot nu toe zijn de bijeenkomsten geweest op zaterdagmiddag in de heemkamer van het voormalige gemeentehuis van Berghem.

Mocht U soms een interessante gast weten voor het 'Vruuger café', geef het dan door aan Gerard Hoeks, 0412-401 844 of de secretaris Ria Boeijen, 06-53 726 742. 'Vruuger café' heeft een eigen foto-album op onze website. www.berchs-heem.nl

Gevraagd:

Berghem-Indie post vanaf januari 1950 om te kopiëren. Ook foto's, brieven, kranten of verhalen uit die tijd zijn welkom.

Reacties graag naar Gerard Hoeks, 0412-401 844.

Eerste en tweede Wereldoorlog.

Een aantal leden heeft veel belangstelling voor de historie van deze oorlog. Hoe zat het in bijvoorbeeld Ieper, Verdun, de Somme, Ardennen, Arnhem, enz, maar ook voor Nederlands Indie, etc. Mensen met dezelfde interesse, lid of geen lid, kunnen zich melden bij de redactie.

Oproep:

Denk bij het opruimen van oude spullen van uw zolder aan Berchs-Heem. Gooi geen voor ons belangrijke spullen weg, neem contact op met Lambert van Hintum, 0412-402 515.

Oproep Vagevenster.

Bij deze doet de redactie van het Vagevenster aan de leden van Berchs-Heem een oproep een verhaal te schrijven voor het Vagevenster. Deze verhalen zouden over het verleden kunnen gaan maar ook recentere verhalen zijn welkom. Het verhaal zal wel over Berghem of omgeving of over een Berghemse inwoner moeten gaan. Als u het moeilijk vindt een verhaal te schrijven zijn wij ook bereid uw verhaal op tape op te nemen en het later te bewerken. Schroom niet uw bijdrage kan zeker de moeite waard zijn en voor eenieder interessant om te lezen. Rbo.

Burgemeester van Erp terug in Burgemeester van Erpstraat.

Berchs-Heem is in het bezit gekomen van twee olieverfschilderijen, eigendom van de familie Rutten uit Wamel. Zij kozen voor Berchs-Heem om deze portretstukken te bewaren.

Lambert van Hintum hangt de schilderijen met daarop Burgemeester van Erp (1855-1912) en zijn vrouw Maria Ida van Amstel (1854-1935) aan de muur in de Heemkamer van Berchs-Heem in Berghem.

Burgemeester van Erp geboren in 1855 was vanaf 1878 eerst raadslid en sedert 1887 wethouder en daarna van 9 september 1904 tot 1912 werd hij benoemd tot Burgemeester van Berghem. Op 24 juli 1912 overleed Johannes Jacobus van Erp na een kort ziekbed vrij plotseling.

Op 10 september 1948 werd er een straat naar deze goedaardige burgemeester vernoemd. De familie van Erp woonde in de Burgemeester van Erpstraat 26 (voorheen de bowling, daarvoor de boerderij van de familie van Schaijk). Het indrukwekkende stamhuis, met name het achterhuis, werd in 1985 door brand verwoest. De gehele boerderij dateerde uit het eind van de negentiende eeuw. De twee schilderijen zijn geschilderd door Aloysius Bogaerts (1878-1957) uit Den Bosch, en zijn na de dood van Burgemeester van Erp pas in 1925 geschilderd.

Berchs-Heem is trots dat de pronkstukken van Burgemeester van Erp en van zijn vrouw weer terug zijn in Berghem, nu in de Heemkamer (van het oude gemeentehuis) in de Burgemeester van Erpstraat.

Gerard van der Linden.

Nieuwbouwwijken 'Piekenhoef' en 'Het Reut'.

Anno 2009 wordt er in Berghem volop gebouwd, zowel in Piekenhoef als in 't Reut.

'Piekenhoef'.

Verklaring van de naam 'Piekenhoef' in Berghem. Voor de verklaring van het toponiem 'Piekenhoef' moeten we terug in de tijd, naar halverwege de zeventiende eeuw.

Gijsbert Pieck van Tienhoven neemt rond 1650 de ontginning van een stuk land net buiten Berghem ter hand.

Ontginningen

Vergroting van de welvaart vormde in de zeventiende en achttiende eeuw niet het hoofdmotief voor de vele ontginningen. De overheid bevorderde het in cultuur brengen van woeste gronden vooral om op deze wijze de opbrengst van belastingen te vergroten.

Het Statendorp Berghem, dat rechtstreeks onder de Staten-Generaal viel, kreeg na het uitvaardigen van plakaten toestemming om over te gaan tot verkoop van gemene gronden.

Wie deze gronden opkocht en in cultuur bracht, werd tien jaar vrijgesteld van alle belastingen en tienden die erop berustten. Bij deze ontginningen werd het hout gerooid, de heide omgeploegd en daarna ingezaaid met o.a. boekweit en haver.

Familie Hollandaise
Musée Des Beaux Art, Lille France
Antonie Palamedesz ± 1676, afm. 260x248 cm

Familieportret van Gijsbert Dircksz. Pieck-van Tienhoven
Voltooid na zijn dood.

Aan de zuidzijde van Berghem voorbij de Kleinsteeg (nu Willandstraat) werden tussen 1650 en 1659 ongeveer 60 morgen gemene gronden ontgonnen (een morgen land = 0,85 ha).

De in 's-Hertogenbosch wonende rentmeestergeneraal der domeinen in de Meierij, Gijsbert Pieck van Tienhoven, die in 1629 in gezelschap van Johan Wolfert van Brederode en anderen, afkomstig uit Hollandse regentenfamilies, in de Meierij neerstreek, kocht in 1647, 40 morgen gemene gronden in Berghem, om die te laten cultiveren. Pieck van Tienhoven bouwde op die ontgonnen gronden, aan de oostzijde van de weg Berghem-Nistelrode (nu Zevenbergseweg), een boerderij die hij verpachtte.

In de volksmond kreeg deze de naam 'Piekenhoef'.

Na 1656 kochten 60 inwoners uit Berghem een perceel heidegrond aansluitend aan de ontginning van Piekenhoef, ter grootte van ongeveer 0,5 morgen.

In het 'Register van de nyen heijlanden', in 1659 aangelegd voor H. Dappart, griffier van de domeinen in de Meierij van 's-Hertogenbosch, werden de namen genoteerd van de kopers die de verworven gronden wilden cultiveren.

Bron:

Berghem en Nistelrode 1648-1795. Protestant en Katholiek in het Maasland. Drs. L.P. van den Heuvel en L.J.P. Akkermans, 1998, pag. 79.

Piekenhoef nieuw

"t Reut'

Verklaring van de naam "t Reut' in Berghem.

Wat is de betekenis van het woord Reut?

Het toponiem 't Reut in Berghem wijst op een laatmiddeleeuwse ontginning van bosgebied net buiten de bebouwde kom, met een ontginningshoeve aan de Reutstraat uit de periode 1275-1350.

1. 't Reut verwijst dus naar rooien of roden = ontginnen, in cultuur brengen.
2. Andere afgeleide toponiemen van rooien-roden zijn o.a. rooi, rode, raai, rade, rot, rut.

Bronnen:

1. Sporen van ontginning en bewoning uit de Late Middeleeuwen in 't Reut. Een verkennend en waarderend archeologisch onderzoek. L.G.L. van Hoof. Archol, Leiden 2008.
2. Het Schijndelse landschap. Glossarium van de historische perceelsnamen in Schijndel. Henk Beijers (eindredactie). Schijndel 2003.
3. Van d'n Aabeemd tot de Zwijnsput - Toponiemen in de cijnskring Helmond vóór 1500 in naamkundig en nederzettingshistorisch perspectief. Henk Beijers, Geert-Jan van Bussel. Helmond 1996.

't Reut een nieuwe woonwijk van Berghem.

Sporen en ontginning, en bewoning uit de late middeleeuwen in 't Reut.

Aanleiding voor het archeologische onderzoek was de verwachting van het terrein. Deze verwachting werd ingegeven door de ondergrond, de ligging tegen de middeleeuwse kern van Berghem en de vondst van een compleet Romeins kruikje bij de afgraving van het terrein direct ten westen van de Reutstraat.

Archeologisch Onderzoek Leiden heeft in opdracht van de gemeente Oss een archeologisch inventariserend verkennend onderzoek uitgevoerd door middel van proefsleuven in plangebied 't Reut. Aanleiding van het onderzoek was dat er in dit gebied een woonwijk gerealiseerd zou worden over een totale oppervlakte van ongeveer 11 hectare. De aanleg betekent een zekere vernietiging van alle mogelijke archeologische waarden in dit deel van het gebied.

In de ruim 7 hectare van het gebied zijn door middel van proefsleuven onderzocht.

Het onderzoeksgebied is 360 meter lang en 325 meter breed. Het is gelegen ten westen van de kern van Berghem, tussen de Spaanderstraat in het noorden, de Julianastraat in het oosten, de Osseweg in het zuiden en de Reutstraat in het westen.

Voorafgaand aan het onderzoek was het terrein in gebruik als akker- en weiland.

Resultaten

Voorafgaand aan het sleuvenonderzoek werden de volgende fenomenen binnen het plangebied verwacht:

- Een Romeins grafveld/ prehistorische bewoningslandschap, en
- resten van een middeleeuwse bewoning, mogelijk ook resten van landweer.

Pre-middeleeuwse resten werden met name verwacht op basis van de ligging van het gebied. Aan de noordrand van het dekzandplateau waarop de kernen van Oss en Berghem gelegen zijn en dat van Ravenstein naar Den Bosch loopt. Op deze noordrand van het plateau zijn van de Geer tot Ussen vele sporen van nederzettingen, grafvelden en andere activiteitenzones uit de late prehistorie en de Romeinse tijd aangetroffen. De specifieke verwachting van een Romeins grafveld was ingegeven door de vondst van een compleet Romeins kruikje tijdens de opgraving ten westen van de Reutstraat. De vondst zou volgens de vinder ter hoogte van de sporthal gedaan moeten zijn. Tijdens het onderzoek zijn echter geen aanwijzingen gevonden voor een pre-middeleeuws gebruik van het terrein.

Voor het zuiden van het gebied is het lastig hier zware conclusies aan te verbinden. Per slot van rekening is dit deel van het terrein in de 20e eeuw zwaar ontgrond en door vergravingen verstoord. Toch is het opvallend dat hier geen spikkel crematie of scherf afkomstig van het veronderstelde Romeinse grafveld werd aangetroffen.

Voor het noorden van het gebied zijn de conclusies eenduidiger. Hier kon een goed archeologisch vlak aangelegd worden op een niveau waar de spoorzichtbaarheid en conservering voldoende zouden moeten zijn. Ook hier leverde dat echter geen pre-middeleeuwse sporen en materiaal op. Derhalve kan voor dit deel van het gebied met zekerheid gesteld worden dat er geen pre-middeleeuwse activiteitenzones van enige omvang zijn geweest, (een losse bronzen bijl, een geïsoleerd graf, e.d. zijn immers via een proefsleuven onderzoek zo goed als niet te vangen).

Bron: Onderzoek sporen en ontginning en bewoning uit de late middeleeuwen in 't Reut (Gemeente Oss) door L.G.L. van Hoof

'T REUT
CHARMANT
TUINDORP

Bezoek Zusters van Liefde te Schijndel.

Berchs-Heem heeft een poging ondernomen om het archief van de Zusters van Liefde over Berghem naar Berghem te halen. De zusters van Liefde vanaf 1884 tot 1992 in Berghem aanwezig, hebben met hun werk in Berghem, grote invloed gehad op het leven in Berghem. De meisjeschool, Sint Josephschool, is jaren het domein van de zusters geweest. Ook de zorg en vooral de bejaardenzorg was hun werkgebied. Later kwam daar ook nog de Leao-school bij.

In 1992 hebben de zusters Berghem verlaten. Helaas is het niet gelukt om het archief naar Berchs-Heem te halen. Bestuurslid Ans den Brok en Jos van der Burgt zijn naar Schijndel geweest en hebben daar wel wat belangrijke gegevens mogen kopiëren voor ons archief. Het archief van de zusters van Liefde is verhuisd naar Sint Agatha. Mocht u nog eens wat na willen zoeken, zult u naar Sint Agatha moeten.

Oproep:

Al twee jaar zijn we bezig met het verzamelen van locaties, verhalen en foto's van winkels en andere bedrijfstjes in Berghem vanaf 1900. Dit idee van Lambert van Hintum is niet alleen een dankbaar onderwerp, het is ook heel intensief en het schiet niet erg op. Daarom doen wij graag een oproep aan de inwoners van Berghem en omgeving om ondersteuning in welke vorm dan ook. Bij voorbaat onze dank

Wie het weet mag het zeggen.

Wie weet wie dit zijn? Graag doorgeven aan redactie.

Locatietheater.

Berchs-Heem heeft ook meegewerkt aan de theaterproductie 'Saldaote' samen met de toneelverenigingen Amicitia, Hoessenbosch en stichting Uit 't Bosch uit ons dorp. 'Saldaote' gaat over de uitzending van 57 Bergse soldaten naar Nederlands Indië en de situatie bij het thuisfront. Het is een groot succes geworden waar men in het dorp en verre omgeving nog lang met veel genoegen aan zal terug denken. Aanleiding tot deze unieke theatervoorstelling was het boek Berchse Saldaote in Indië van Gerard Hoeks. Elke voorstelling was uitverkocht, dus aan belangstelling geen gebrek. Wel zullen er mensen zijn die deze voorstelling graag hadden willen zien maar niet in de gelegenheid geweest zijn om dit te doen. Voor hen is er de mogelijkheid om een DVD eventueel met het boek van de Berchse Saldaote te kopen. Op verzoek van bibliotheek Berghem, waarin samenwerking met Berchs-Heem werd gevraagd, hebben Gerard Hoeks en team een kleine tentoonstelling over de Berchse Saldaote opgezet. Deze heeft enkele weken in de bibliotheek gestaan. Op 14 november 2012 is oud Indië-ganger Tonny den Brok, een van de 57 Bergse Saldaote, op 86 jarige leeftijd overleden.

Foto's Eric v.d. Wetering

Heemkundevereniging
BERCHS-HEEM
anno 19 maart 1992

Kerstpuzzel Berchs-Heem 2012

ondermelk

grotendeels

verwaande kwast

opnieuw

plakje

pissebed

kruiwagen

meisje

rommelen

overdreven regelen

veters

braken

dementeren

zichzelf

kletsen

boerenkoolstamppot

blootvoets

onkruid

geeuwhonger

heen en terug

heggeschaar

kinderen

smeerlap

zwarte bladluis

f

ij

n

e

f

e

e

s

t

d

a

g

e

n

b

e

r

c

h

s

h

e

e

m

24 Nederlandse woorden, van boven naar onder, omzetten in het 'Bergs'.

Hiervoor heeft men waarschijnlijk hulp nodig van het boek,
'Hanna, is ut iite verrig?'.
Onder de goede inzenders worden 3 Bergs woordenboeken verloot.

Dit Tussedurke met oplossingen inleveren bij Ria Boeijen, E. Aldrinstraat 3, Tel. 0653726742

Na controle krijgt u het Tussedurke weer terug.

Wat is de overeenkomst van deze personen en wat zijn hun namen?

1. _____

2. _____

3. _____

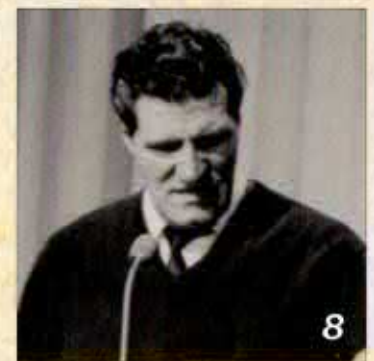
4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

A. Wie zijn dit?

A. Wie zijn dit?

B. Wie is dit?

C. Zoek de vout!

D. Wie zijn dit?

C. Zoek de vout!

GEMEENTE BERGHEM

WAAKDEBON f 0.25

VIJF EN TIJN CENT

Berghem, 14/5 1940

De Burgemeester,

Thunders

00217

B. Wie is dit?

D. Wie zijn dit?

Wegge in de kerk amôl teege kunt kômme.

Vruujger gingde mittie daag alt mi oewen alle nor de nachtmis. Mestentijds moeste stôn en ut duorde gruweluk lang. Mar egge dan thuis kwaamt, waar ut kaasie. Dan wördunner un pan brêij gegiite. Ge wit wel; ôn wirskante hard gebakke.

Frans de Kôoster ha door gen tijd vur. Die moes nô de mis alt alle banke af um te kijke of iemes wê vergiite waar, want saanderdaags waar ut wir unne helligendag. Duk waart nie veul wettie teege kwaam; unne smêrrige zaddoek, un leeg sjekbölleke, hiejl af en toe un cênt.... Mar dè kon ok nie, want de meste Bêrgse hant in diejen tijd nie zô briedj.

De Kôoster mende nê te beginne toen Moosje, de pestoewr binne kwaam.

'Frans, êsge is op dun brêij van ôllie Marie ôn dint. Die banke dè doe ik wel.'

De pestoewr gaaf niks um brêij. Door kreegie mar ut zoewr af. Frans din op huis ôn en Moosje ging de banke af. Toetie onder dun prikstoel dur liejp, kwaam ie iets teege dèttie nog nôit ha gezien. Ja, hij hagget wel ôit gezien, mar nie zoewe, in de kerk. Ut waare un por taand. Vur bove en vur onder. Munne God, daacht de pestoewr, wie duuter nou zun taand uit êssie in de kerk zit? En wörrum? Zutte mens musschien bang zijn geweest dèsse uit zonne moel zun valle êssie te kummunie ging? Of êssie De Herderkes ont zinge waar. Ge wit ut nie. Onze lieven Hiejr he arige koastgangers. Hij viejt de taand en daawde ze in zun tès. Ut kon nôit lang duure of de mens kwaam zunêge mælde.

De pestoewr zaat kwêlluk in zonne zörreg, ha nê un suggaar ôngestôkt en un môffelleke sniivel gevat, of de bël ging.

Dur zuddem hebbe, daachtie. Hij makte ope en door ston Dôrke van Driekskes.

'Och Dôrke, zedde get. En nog zô loat. Kômterin vrouwke.'

Dôrke ha nog genne treej binne gezet of ze begos al te maawe.

'Och meneer pestoewr, tis toch wê. Tis un groewt schandoal. Zek strakke nor de nachtmis geweest en hek mun taand vergiite. Wên schaand wor. Bende ge ze musschien teege gekômme?'

Ze ha unne kop es vuujr.

'Ik he wel un por taand gevonde Dôrke, mar ik geluujf nôit dèttie van aaw zijn,' zin de pestoewr. 'Want es ik nor dè tuujtmuulleke van aaw kijk, dan hedde ge al oew taand nog.'

Dôrke begos bekant te brulle.

'Och meneer pestoewr,' zint, 'ik zalt mar erluk zegge: Ze zijn nie van mijn, mar van menne mens, onzen Driek.'

'Mar Dôrke toch,' zin Moosje. 'Hoe kan dè nou, ik he ôlliejen Driek hemôl nie gezien?'

'Dè zakkoe vertelle meneer pestoewr,' ging Dôrke wijer, 'ik he vanoavond vur dèk nor de nachtmis ging un penneke brêij gemakt. Ge wit wel; ôn wirskante hard gebakke. En èk zun taand nie ha meegenome, dan ha onzen Driek diejen brêij hemôl allennig opgevriite.'

Riny Boeijen

Zieget te maake mittie daag en vur ut nêijjoar; al wê wenselluk is.

Buurten.

Verder willen wij u graag nogmaals uitnodigen om de heemkamer te bezoeken tijdens de openingstijden op zondag en maandagavond, elders vermeld in dit Tussedurke.

U bent van harte welkom om eens lekker te komen buurten onder het genot van een kopje koffie of thee.

Als voorproefje nodigen wij u allen uit op maandag 7 januari 2013 vanaf 19:00 uur voor een nieuwjaarsborrel in de Heemkamer.

*Berchs-Heem wenst U
fijne feestdagen,
een gezond, gelukkig en
mooi heemkundejaar 2013.*

